

élő kúszó és gyepes növényeket, valamint füzeket, rezgőnyárfát és alacsony cserjés hüvelyeseket, rekettyéket és seprűkéket látunk megjelenni és e vágások növényzetének elemei- és a magyar Alföld rozsnok- meg palkafélék csoportozatjainak elemei, valamint nyárfa-erdői közt oly feltűnő a hasonlóság, hogy azt — igen is könnyű kimutatni. A hegyek vágásainak ürömfűvét (*Artemisia Absinthium*) az Alföld homokjában az *Artemisia campestris*; — a *Genista tinctoria*- és *germanica*-t a *Cytisus austriacus* és *biflorus*; a *Polytrichum communé*-t a *Barbula ruralis*, az *Aira flexuosa* és *caespitosa*-t a *Stipa pennata* és *capillata*, a *Carex remota*- *brizoides*- és *muricata*-t a *Carex stenophylla*, *supina* és *nitida*, a *Salix caprea*- és *aurita*-t a *Salix alba* és *fragilis* pótolják, sőt számos növény, mint például *Calamagrostis Epigeios*, *Filago arvensis*, *Gnaphalium luteo-album*, *Hieracium Pilosella*, *Crepis tectorum*, *Cordus nutans* s a t. meg épen hegységi erdeink vágásaival és a homoknak rozsnok és palkafélék csoportozatjaival közösek.

A rozsnok- és palkafélék csoportozatjainak cserjéi és füvei tehát az Alföld homokjára nézve ép oly jelentőséggel bírnak, mint a hegyi erdők vágásaira nézve a buján tenyésző „erdei gaz“ és az erdősítés céljaira való tekintettel igen helyesnek látszik a magyar homoktalaj eme cserjéit és füveit úgy méltányolni és fölhasználni, mint amaz ugy nevezett „erdei gazt.“

(Vége következik.)

Hivatalos értesítés a keszthelyi országos gazdasági és erdészeti tanintézet, s annak megnyitása felől.

A nmltgu magyar királyi helytartótanácsnak f. évi szeptember 26-kán 72,774. szám alatt kibocsátott magas rendelvénye folytán szerencséje van alulirt igazgatóságnak a t. gazdaközönség örvendtes tudomására hozni: hogy miután a keszthelyi országos gazdászati és erdészeti tanintézet tanárai — ugymint, az igazgatón kívül, ki egyszersmind gazdaságtani főtanár — *sipeki Balás* Árpád gazdaságtani, *Tormay Béla* állatorvosi segédtanárok; *Soós Mihály* premontrei

áldozár, a természettan és számtudományok tanára; felső-szopori *Tóth Ágoston*, a földmives iskola tanára, s az intézeti gazdaság kezelője; *Rozenbach Ignác* intézeti kertész, a gyümölcsfatenyésztés és haszonkertészet gyakorlati betanítására, már legkegyelmesebben ki- nevezve vannak — az erdészeti rendes és segédtanári állomások betöltésére új pályázat levén elrendelve: *az intézet f. évi november 1-ső napján meg fog nyíltatni.*

Ezen örvendetes tudósítással kapcsolatosan, kötelességének tartja alulírt igazgatóság az intézetre, s a felvételi feltételekre nézve ismételve tájékoztat nyújtani a t. gazdaközönségnek.

Az intézet célja: a gazdasági pályára készülő ifjakat, mint leendő birtokosokat, bérilőket vagy gazdatisztekét, jövődi hivatásukra időszerinti tudományos szakképzéssel, a *gazdászatanban* úgy, mint az *erdészatanban* alaposan előkészíteni. — Azon ritka természeti előnyök- nél fogva pedig, melyekkel bir az intézet közel és távolabb vidéke a szőlőmivelés üzletére, szintén egyik kitünő feladatának ismeri a *hazai borászat* előmozdítására teljes súlylyal hatni úgy az elméleti, mint a gyakorlati oktatás utján.

Főfelügyelet és igazgatás. A keszthelyi orsz. gazdaszati és er- dészeti tanintézet, a vele kapcsolatban levő földmives-iskolával együtt, az ország főkormánysszekének legfelsőbb felügyelete alatt áll. — Az intézetet közvetlenül igazgatja és vezeti az igazgató; elnöklete alatt határoz és ítél a tanári testület a tanulók felvétele s a bizonyítvá- nyok kiállítása iránt, és a tanügyet illető minden dologban, vala- mint a feltünőbb fegyelmi esetekben.

Tantárgyak és a tanítás segédeszközei. Amazok: a) az alap- és segéd, b) a gazdaszati és erdészeti szaktudományok. A tudomá- nyos oktatás segédeszközei pedig: a mennyiség és természettani ké- szülékek, a feláltítandó vegy- és gazdasági mütani mühelyek; állat-, növény-, ásvány és gazdasági eszköz és gépgyüjtemények; könyvtár.

Gyakorlati okmutatásra szolgálnak: az intézet saját gazdasága: füvész-, konyha- és gyümölcsfa kertje; különösen pedig Keszthely urának, mlgos gr. Festetics Tassilo cs. k. altábornagy ur engedélye mellett, a gyümölcs- és minden egyéb fanemekben gazdag grófi kert az uradalmi terjedelmes erdők és jeles gazdaságok.

A *tanfolyam* tartama két évre terjed; innét a tanítás beosztása is ahhoz van arányozva. A tanév az idén november 1-ső napján veszi kezdetét.

A *felvétel feltételei*. Ki az intézetbe felvétetni kíván, helyesen beigazolni tartozik: a) jó erkölcsi magaviseletét; b) hogy életkorának 17-ik évét betöltötte; c) hogy a főgymnasiumi vagy a fel-reáliskolai tanulmányokat sikerrel végezte. E mellett kívánatos, hogy d) gyakorlati előkészítéssel is bírjon. Ha olyan növendékek kívánnák felvétetni magukat, kik az említett egyik vagy másik tanodának nem minden osztályát végezték el, ezek kötelesek a tanári testület előtt elővizsgálat alá vetni magukat a természettudományi és mennyiségtani tantárgyakból, melynek eredményétől függ felvételi képességük elhatározása.

Határidő a beíratásra és elővizsgák letételére. A felvételi beíratások október 25-ikén veszik kezdetüket; az elővizsgálat letételére kötelesek pedig tartoznak magukat október 20—22. napjáig bejelenteni.

Tan- és ösztöndíjak. Ezen orsz. gazdasági és erdészeti tanintézet növendéke évenként 10 ft. tandíjt fizet. Azonban minden tíz fizető tanuló közül az olyan, ki szegénységét hitelesen bizonyítani képes, a tandíj fizetése alól felmentethetik.

A keszthelyi tanintézet részére *négy* ösztöndíj van legkegyelmesebben engedélyezve a közigazgatási országos pénzalapból, egy-egy 200 ft-jával; ezek eladományozása a tanári testület és igazgatóság ajánlata útján az ország főkormányának hatáskörébe tartozik.

Szállás és ételmezés. Az intézeti növendékek szállás- és ellátásuk iránt maguk gondoskodnak Keszthely városában. A távol lakóknak szives készséggel nyújt segédkezet, megkeresés folytán, az igazgatóság.

Fegyelmi rendszabályok. Az intézetbe felvett növendéknek, maga mihez tartása végett, a fegyelmi rendszabályok egy példánya kézbesítettik, melyek szigorú megtartására a felvétel által kötelezve van.

Vizsgák és bizonyítványok. Mindegyik félév végén vizsgálatok tartatnak. A pályavégzett növendék az elméleti oktatásból kiállott utolsó vizsga mellett köteles a gyakorlatnak minden ágából mutatókat tenni; ezen kívül egy feladott gazdaság helyes elrendezését kidolgozni. Ezek nyomán nyer az igazgató s a tanárok által aláírt intézeti oklevelet.

A legfelsőbb tanintézettel kapcsolatban áll, egy külön tanár vezetése alatt, a *földművelésiskola*. Ez alatt oly alsóbb rendű gazdasági

iskola értetik, melynek czélja általában a köznép és kisebb gazdák fiainak alkalmat nyújtani, hogy magukat a mezei gazdaság helyes vitelében gyakorlatilag kiképezhessék, miszerint rendeltetésükhöz képest akár saját birtokaik kezelésére alkalmasakká, akár nagyobb jószágokban majoros gazdákká, vagy alsóbb rendü felügyelőkké válhassanak.

A földmives iskola iránya tulnyomólag gyakorlati levén, ennek növendékei az intézeti gazdaságban és kertben állandó munkásokul használtatnak; de a gyakorlat mellett szintén annyi elméleti oktatásban részesülnek, a mennyi elégséges arra, hogy működéseikben öntudatra emelkedhessenek.

Ezen iskola növendékei egy külön tanár felügyelete alatt az intézetben laknak, hol teljes ellátásban részesülnek, és minden szükségességgel elláttatnak a ruházaton kívül, melyet tisztességes posztó öltönyben és fehérneműekben a növendék magával hozni tartozik. — Az összes ellátási költség egy-egy tanoncz után egyelőre 120 ftban van megállapítva a főkormányshéz által; minthogy azonban a növendék szolgálatát, habár saját okulása végett teljesíti is azt, az intézet nem kívánja ingyen, annak hozzávetőleges értékét megtéríti, átlagosan 70 ftot tudván be az illető javára, minélfogva egy-egy tanoncz csupán csak 50 ftot fizet évenként.

A földmives-iskolába felvétetnek: kik az elemi iskola négy osztályát bevégezték, vagy legalább az írás, olvasás és számolásban jártasok, és koruk 17-ik évét betöltötték.

A tanfolyam itt is, mint a felső intézetben, két évig tartó, s megnyitják az idén szintén *november 1-ső* napján. — A földmives-iskola részére is négy ösztöndíj van engedélyezve 50 ftjával. A megjelenés és beiratás határnapja október 25. és következő napjai.

Keszthelyen, október 3-kán, 1865.

Az intézet igazgatósága:

Péterfy József.